

[Pürschel.]

Maade kan Rigsdagen ikke lade sig binde, at man fra en Bys Side gør en i Forhold til, hvad et Universitet i Virkeligheden koster, ganske underordnet Indsats og dermed binder den danske Rigsdag til dette Sted. Det bør ikke ske, det bør af principielle Grunde ikke ske. Nej, den danske Rigsdag staar i dette Spørgsmaal fuldkommen frit. Man kan ikke have, at Folk sætter en Ting i Gang, og saa i Tillid til, at naar de blot slaar det tilstrækkelig stort op til det Punkt, hvor de ikke længere kan magte det, saa træder Staten til. Allermindst bør dette anerkendes, naar det angriber Rigsdagens Eneret til at bestemme i den Slags Sager. Derfor er jeg en bestemt Modstander af det foreliggende Lovforslag, thi vedtages dette, saa staar Rigsdagen ikke længere frit, saa er Terningerne kastet, saa er Pladsen bestemt, saa er det givet, at saa ligger Landets andet Universitet i Aarhus. Dette Spørgsmaal ønsker jeg taget op til en fri og fuldkommen uafhængig Drøftelse. En saadan har ikke fundet Sted i den danske Rigsdag.

Man har afvist det fra alle Sider, og man har fra Aarhus' Side paa en Maade, som naturligvis fortjener Anerkendelse fra et Aarhus-Standpunkt, med megen Energi taget fat paa Spørgsmaalet, med uvilksomt i det Haab netop derved at binde den danske Rigsdag. Ved de økonomiske Overvejelser bør man ikke lade sig blænde af de øjeblikkelige Fordele. Der er ingen Tvivl om, at hvis Universitetet er til Auktion, er Aarhus i Øjeblikket den højstbydende, men vi sætter ikke Universitetet til Auktion. Vi spørger: Hvad koster det at oprette et Universitet? Hvad koster det at drive det? Hvad koster det at udvikle det fremefter? Naar vi spørger om dette, vil vi se, at de forholdsvis beskedne Beløb, der er Tale om fra Aarhus' Side, betyder saare lidet i Forhold til den samlede Bekostning; i Forhold til den Udgift, der er Tale om i Øjeblikket, ser disse Summer store ud, men det er ikke den Baggrund, de skal ses paa, de skal ses paa Baggrund af den virkelige Bekostning, af den Bekostning, som dette Skridt, een Gang taget, uomgængelig fører med sig.

Det Mindretal, hvortil jeg hørte, gjorde sig til Talsmand for, at det jydsk Universitet skulde ligge i Viborg. Nu tiltror jeg mig selv Evnen til, hvis jeg ønskede det, at synge en lyrisk Lovsang over Viborg, dens Kultur, dens Historie og dens Omgivelser, om ikke fuldt saa skøn, saa dog næsten lige saa skøn som den, vi hørte om

Aarhus. Dette Spørgsmaal er imidlertid ikke det afgørende. Spørger man om Mulighederne for de to Byer for at rumme et Universitet, er der for mig ingen Tvivl om, at Viborg fuldt ud er i Stand til at rumme det, at det i mange Henseender byder lige saa gode Kaar som Aarhus, paa andre Punkter ringere, paa atter andre bedre Kaar end Aarhus, men navnlig meget bedre Kaar i den Henseende, at det muliggør at skabe et Universitet af en anden Type, og det er det, som intet Øjeblik maa tabes af Syne, at det er et Universitet af en anden Type, man ønsker, ikke en Gentagelse, ikke en Efterligning, der altid vil være en ringere Efterligning, af det københavnske Universitet, men netop et Universitet af en anden Type. Thi netop naar Universitetet bliver af en anden Type, vil Sammenligningsgrundlaget blive et helt andet, saa vil det lille Universitet have Mulighed for at hævde sig og hævde sig paa en smuk Maade, medens det større Universitet, hvis det bliver den samme Type, altid vil have en meget større Tiltrækning, og det lille Universitet vil komme til at ligge under i en haabløs Konkurrence. Naar Aarhus er kommet til at indtage en saa fremskudt Plads i Drøftelsen, er der ingen Tvivl om, at dette i meget høj Grad skyldes, at de, der har været de første drivende Kræfter, har været Medicinere, det er Professor Knud Faber og Overlæge Albeck, hvis Navne jeg nævner med stor Respekt. Det er imidlertid naturligt, at disse Folk ser paa det fra deres eget Fakultets Synspunkt, og der har Aarhus visse Fortrin; jeg vil dog ikke undlade at fremhæve, at man ogsaa i Viborgs Nærhed finder moderne Hospitaler med dygtige Læger, man finder der en Institution som Kuranstalten ved Hald, en yderst moderne Institution, som man ikke andetsteds har Mage til. Paa en Række Omraader mener jeg, som sagt, at Viborg vil staa meget stærkt, ikke mindst vil et juridisk Fakultet, som det ligger nær for mig at tænke paa, have adskilligt bedre Betingelser i Viborg, end det vil have i Aarhus. Jeg vil derfor slutte med at udtale, at det foreliggende Lovforslag ikke bør vedtages, men at Rigsdagen bør optage til Overvejelse det Spørgsmaal, hvor et jydsk Universitet skal ligge.

Vagn Bro: Maaske lige med Undtagelse af den ærede sidste Taler (Pürschel) og den ærede Ordfører for Retsstatspartiet (Axel Dam) har der været uhyre megen Velvillie overfor det foreliggende Lovforslag, og den meget energiske Kampagne fra en Række Faktorer for Aarhus Universitet